

Uit de praktijk

□ Manon Bonefaas en Piet Philipsen

Van papieren naar digitale boekhoudexamens

Tegenwoordig wordt de boekhouding van bedrijven steeds vaker volledig online gedaan. Bij een digitaal boekhoudsysteem kan de klant zelf eenvoudige administratieve handelingen verrichten terwijl de accountant controleert en adviseert. De examinering past zich bij deze ontwikkeling aan en ontwikkelt digitale toetsvormen.

Het einde van de schoenendoos

Nog niet zo lang geleden werd de competentie boekhouden in de accountancy-opleiding onder andere getoetst door het beschikbaar stellen van een schoenendoos met daarin een administratie van een bedrijfje. De examenkandidaat moest deze schoenendoos doorspitten en vervolgens de boekhouding in orde maken. Onderzoek van Multiscopie liet zien dat dit in 2006 nog een zeer gangbare methode was (De Koninck, 2006). Door de versoepeling van de regelgeving omtrent het digitaal factureren wordt online boekhouden de norm (Kleyngeld, 2010). Belangrijk daarbij is dat de klant en de accountant goed weten hoe en wat geboekt moet worden in een digitaal boekhoudpakket.

De eerste online examens boekhouden

Jaarlijks neemt de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens meer dan 50.000 praktijkexamens af, waaronder examens boekhouden. De Associatie is een onafhankelijk exameninstituut dat praktijkexamens ontwikkelt en als facilitair bedrijf examens voor derden organiseert en afneemt. Bekende examens van de Associatie zijn: Basiskennis Boekhouden en het Praktijkdiploma Boekhouden.

Terwijl in het verleden de boekhoudopdrachten in de examens op papier werden gemaakt, is vanaf 2007 online examinering in combinatie met het boekhoudpakket AccountView ingevoerd. In de beginperiode maakte een kandidaat een examen in TeleToets en werd vanuit TeleToets naar het boekhoudpakket geleid. De acties van de kandidaat in het boekhoudpakket werden dan opgeslagen en geüpload in TeleToets. Helaas ging bij 1-2% van de kandidaten het uploaden mis door een instabiele verbinding met AccountView of doordat ze het uploaden niet goed beheersten. Dit leidde tot circa 100 klachten per jaar op een totale afname van ongeveer 5.000 boekhoudexamens. Een andere aanpak was gewenst.

Ketensamenwerking

De nieuwe aanpak gaf niet alleen de mogelijkheid om softwareproblemen op te lossen, maar ook om de toetsen te laten aansluiten op het competentiegerichte onderwijs dat was ingevoerd en de software van de werkplek te gebruiken. Aan alle borgings- en veiligheidsvoorschriften zoals die voor de online examens gelden, moest worden voldaan. Zowel de toetssoftware als de boekhoudsoftware moesten tijdens het examen tegelijk in de lucht zijn om de kans op uitval minimaal te houden en de samenwerking tussen toets- en boekhoudsoftware te optimaliseren, zodat de kandidaat niet onnodig gestoord wordt in zijn examen.

Een van de knelpunten in de samenwerking was de hosting van de verschillende softwarepakketten. Door de ketensamenwerking goed te regelen is veel mogelijk gebleken. Utilize werd in de arm genomen om aanpassingen aan Microsoft en AccountView te bouwen: een soort AccountView plugin, wat vergemakkelijkt werd doordat een medewerker van Utilize de software van het boekhoudpakket erg goed kende. Bovendien stelt Andriessen eisen vanuit de examenlogistiek op het gebied van borgings- en veiligheidsvoorschriften zoals die voor de online examens gelden. Uiteindelijk zijn de betrokkenen erin geslaagd een goed product te leveren. In een traject van bijna een jaar is een geborgde oplossing ontstaan waarmee binnen de toetssoftware gebruik gemaakt wordt van het boekhoudpakket. Een virtuele server is ingericht waarmee realtime AccountView, Excel- en Word-omgevingen voor examenkandidaten beschikbaar zijn.

De boekhoudexamens zijn veel realistischer geworden

De examenprocedure

Vanuit het toetsysteem logt de kandidaat in op het examen. Nadat de kandidaat het examen start met de button 'start examen' wordt AccountView automatisch opgestart. In dit programma maakt de examenkandidaat zijn boekingen zoals hij dat normaal gesproken ook zou doen. Journalen, grootboekrekeningen en dergelijke zijn te raadplegen en te maken. De opdrachten die de kandidaat in het boekhoudprogramma maakt worden automatisch gelinkt aan het examenwerk van de kandidaat. De examenkandidaat sluit het examen af en dit examenwerk wordt aan de corrector aangeboden. Correctoren kunnen examenwerkstukken online beoordelen. Door het gebruik van de virtuele server wordt 'onder water', niet zichtbaar voor de examenkandidaat, het rapport geüpload en gedownload door de corrector. De complexiteit van deze oplossing zit met name in het feit dat men zeker moet weten dat het rapport het juiste rapport is en dat bijvoorbeeld een rapport niet twee keer gebruikt kan worden. Daarnaast moet duidelijk zijn wat er gebeurt als de kandidaat de vraag opnieuw gaat beantwoorden: welke versie wordt dan nagekeken? Het systeem slaat automatisch het laatste rapport op. Het corrigeren van boekhoudexamens is gemakkelijker geworden en het maken van boekhoudexamens een stuk realistischer.

Tot slot

Met deze online examens heeft de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens meer mogelijkheden gekregen om op realistische wijze examens af te nemen. De Associatie blijft zelf de toetsinhoud leveren. In de toekomst zou op deze manier bijvoorbeeld ook een tekenprogramma voor techniekexamens ingezet kunnen worden, denk aan CAD/CAM. Het hier beschreven concept is voor iedereen die online toetst interessant.

Literatuur

De Koninck, 2006. <http://financieel-management.nl/content/view/9256/driekwart-van-ondernemingen-kiest-nog-voor-schoendoosboekhouding>
Kleyngeld, 2010. <http://financieel-management.nl/content/view/13794/digitaal-factureren-leidt-tot-meer-online-boekhouden>

Mw M. Bonefaas en de heer P. Philipsen zijn werkzaam bij Andriessen als resp. consultant, en sales en marketing manager. E-mail: manon.bonefaas@andriessen.nl en piet.philipsen@andriessen.nl
